

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2012. május 11.

NÉMET NYELV

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig egyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. A vizsgán összesen 150 pont szerezhető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értése	33
Nyelvhelyesség	18
Hallott szöveg értése	33
Íráskészség	33
Szóbeli	33
Összesen:	150

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont). Az Íráskészség vizsgarészben nincs szükség átszámításra.

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

A megoldásba csak 9 X-et lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint járjon el:

- Számolja meg, hogy hány X szerepel a vizsgázó megoldásában. Ha 9-nél többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet.
- Ellenőrizze le, hogy az itemek megoldása helyes-e.
- A feladat pontszámát úgy kell kiszámolni, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot.

	Venedig	Rio de Janeiro	New Orleans
Dieser Karneval ist der berühmteste in Europa.	(0)X		
Die Leute ziehen zum Karneval interessante Kostüme oder Masken an.	(1)X	(3)X	
Die Masken dieses Karnevals sind Karikaturen der regionalen Besonderheiten.	(2)X		
Hier sind Tanzproduktionen typisch.		(4)X	
Dieser Karneval findet in einem bestimmten Teil der Stadt statt.			(7)X
Hauptattraktion des Karnevals ist ein typischer Tanz oder eine typische Musik.		(5)X	(8)X
Typisch für diesen Karneval ist der Umzug durch die Straßen.		(6)X	(9)X

2.

Megoldásként több lehetőséget is megadunk. Ezekén kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. <i>in Schweden</i>	15. wegen der Glaswände
10. 13 Meter (über dem Erdboden)	16. über eine Leiter
11. wenn sie sich (sehr) / (mehr als nur) gut verstehen	17. sich selbst
12. die (nahe) Stadt	18. sie kann (durch die Scheiben der Toilette) hindurchblicken / sie kann sehen, was um sie herum geschieht
13. der Erfolg (des Hotels)	
14. unter Wasser / in einem See (namens Mälar) / im Mälarsee	

3.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezekén kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. <i>Stimme</i>	23. der (deutschen) Provinz / (den) Dörfern
19. Forscherin / Sammlerin / Erzählerin	24. (ein) (Aufnahme)gerät / (einen) Schreibblock
20-21. Schulen, Bibliotheken, Märchenfestivals (kettő kell)	25. zauberhafte / wunderbare
22. nicht aussterben / weiterleben	26. Hut

4.

	R	F
0.	X	
27.		X
28.	X	
29.		X
30.	X	
31.		X
32.	X	
33.		X

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 33 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
33	33
32	32
31	31
30	30
29	29
28	28
27	27
26	26
25	25
24	24
23	23
22	22
21	21
20	20
19	19
18	18
17	17

Feladatpont	Vizsgapont
16	16
15	15
14	14
13	13
12	12
11	11
10	10
9	9
8	8
7	7
6	6
5	5
4	4
3	3
2	2
1	1

Források

1. www.lexi-tv.de
2. www.web.de
3. www.GEOlino.de
4. Schrobenhausener Zeitung, Seite 34, DK Nr. 225, Donnerstag, 29. September 2005

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. A régi helyesírással írt alakokat nem lehet elfogadni.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha köztük van a jó megoldás.

1.

- 0. A) bin
- 1. C) in
- 2. B) eine
- 3. B) mag
- 4. A) werde
- 5. C) mein
- 6. C) von
- 7. B) habe

2.

- 0. D) seiner
- 8. B) Franzose
- 9. D) beheizten
- 10. A) dem
- 11. C) Reisenden
- 12. C) im
- 13. A) begleitete
- 14. C) der

3.

- 0. *essen*
- 15. untersucht
- 16. wissen
- 17. herausgefunden
- 18. verletzt
- 19. gibt
- 20. glauben
- 21. probieren...aus
- 22. bedenkt

4.

0.	23.	24.	25.	26.	27.
G	A	B	C	E	F

Kimarad: D

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 27 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
27	18
26	17
25	17
24	16
23	15
22	15
21	14
20	13
19	13
18	12
17	11
16	11
15	10
14	9

Feladatpont	Vizsgapont
13	9
12	8
11	7
10	7
9	6
8	5
7	5
6	4
5	3
4	3
3	2
2	1
1	1

Források

1. Willkommen, 2007. Heft 1
2. www.GEOLino.de
3. www.GEOLino.de
4. Das Beste, April 2001, S. 14

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

Megoldásként elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek az itt felsoroltakkal.

A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. *Ursula Brüggewirth*

1. verheiratet

2.- 3. Gartenarbeit / Joga / Chorsingen

4. gut

5. nett

6. Pferde / Hunde

7. (Sie hat) wenig Zeit.

2.

	R	F
0.	X	
8.		X
9.	X	
10.	X	
11.		X
12.		X
13.	X	
14.		X
15.	X	

3.

Megoldásként csak 6 X-et lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint kell eljárni:

- Számolja meg, hogy összesen hány X-et írt be a vizsgázó! Ha 6-nál többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet!
- Ellenőrizze, hogy a megfelelő itemek megoldása helyes-e!
- A végső pontszámot úgy kapja meg, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot.

Figyelem! Amennyiben a vizsgázó mindegyik négyzetbe X-et tett, tehát 12 X-et írt be, akkor a feladat nem kerül javításra, pontszáma 0 pont lesz.

0. wo die Herder-Buchhandlung liegt.
 wie groß die Buchhandlung ist.
16. wer die Buchhandlung leitet.
 warum Monika die Deutschen mag.
 wie viele Deutsche Monika kennt.
17. was für eine Meinung die Deutschen von Italien haben.
18. was für eine Meinung die Italiener von den Deutschen haben.
19. wie die Italiener das deutsche Essen finden.
 wie Tatjana ihren Mann kennen gelernt hat.
 in welchem Jahr Tatjana nach Italien gezogen ist.
20. was man an Italien schön findet.
21. warum Tatjana nach Deutschland zurück möchte.
 wie die Arbeitsbedingungen in Deutschland sind.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 21 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
21	33
20	31
19	30
18	28
17	27
16	25
15	24
14	22
13	20
12	19
11	17

Feladatpont	Vizsgapont
10	16
9	14
8	13
7	11
6	9
5	8
4	6
3	5
2	3
1	2
0	0

Források

1. Interjú egy német iskola igazgatójával, 2006. augusztus
2. Interjú egy német tanár kollégával, 2006. augusztus
3. www.dradio.de/kultur

SZÖVEGEK

Unsere Direktorin

- Guten Tag! Wie heißen Sie?
- Ich heiße Ursula Brüggewirth.
- Aha, komischer Name. Sind Sie verheiratet?
- Ja.
- Haben Sie Kinder?
- Hm... ich habe ..., mein Mann hat zwei Kinder. Zwei große Töchter hat er mit in die Ehe gebracht.
- Aha... hm und Ihre Hobbys?
- Meine Hobbys...hm, ich mache gern Joga und arbeite gern im Garten. Und Chor, Chorsingen!
- Verstehen Sie sich mit Ihrer Kollegin?
- Mit meiner Kollegin, Petra Schnitzler von der Schulleitung verstehe ich mich sehr gut, und aus meiner Sicht auch mit dem Kollegium.
- Und wie finden Sie die Schule?
- Die Regenbogenschule ist eine sehr bunte Schule mit vielen netten Schülern und Schülerinnen und einem tollen Kollegium und auch Hausmeister, Sekretärin, Krankenschwester, Küchenfeen und was alles wir noch bei uns haben. Das klappt wunderbar, also dieser Dienstleistungsbereich arbeitet gut zusammen. Ja, und ... ich fühle mich in der Regenbogenschule sehr wohl.
- Aha, und welche Tiere mögen Sie?
- Welche Tiere? Ich mag gerne Pferde und Hunde.
- Reiten Sie gerne?
- Ich kann reiten, aber im Moment mache ich das nicht mehr, weil ich jetzt ganz wenig Zeit hab.

Frank ist Vater geworden

Ich bin ziemlich früh Vater geworden, ich war 22 Jahre alt und eigentlich war unser erstes Kind eine Überraschung, wir haben es nicht geplant, und drei Jahre später ist Lotte geboren, da hatte ich mir gewünscht, ein zweites Kind zu haben und habe meiner Frau gesagt: Ich hätte gerne drei Jahre Abstand zwischen dem ersten und dem zweiten Kind, und das hat sehr gut geklappt, und es sind drei (Jahre) und eine Woche geworden. Und als Lotte sechs Jahre alt war und Bettina neun Jahre, haben wir uns gedacht, wir hätten gerne ein drittes Kind. Und wir haben mit unseren Kindern gesprochen, mit unseren beiden großen Töchtern, was sie davon halten würden und da hat die älteste, Bettina, gesagt: Dann zieht sie zu Oma. Sie hat gesagt: Ich wohne zusammen mit meiner Schwester in einem Zimmer und da gibt es viele Probleme, wir streiten uns oft, wer womit spielen darf, oder wer wann Musik hören kann, und wenn jetzt noch ein Baby reinkommt, dann wird es ganz schlimm. Also sie wollte überhaupt nicht bei uns bleiben. Aber als ich ihr gesagt habe, dass das Baby im Schlafzimmer schlafen wird und sie mit ihrer Schwester Lotte im Kinderzimmer allein bleibt, dann war Bettina zufrieden. Sie hat sich mit ihrer Schwester beraten, und die beiden haben gesagt, sie sind einverstanden, dass wir noch ein Kind bekommen, unter einer Bedingung, es muss ein Mädchen sein, ein drittes Mädchen. Und ich war etwas verwundert, ich hatte gedacht, ein Junge wäre ganz schön, aber Bettina hat gesagt: Ich weiß ja ganz genau wie das mit einer Schwester ist, die nervt manchmal, und ist anstrengend, aber mit einem Bruder ist es noch viel viel schlimmer, und da ist es mir lieber, ich kriege noch eine Schwester. Und ja, dann sind wir wenige Wochen darauf zum Arzt gegangen, und haben untersuchen lassen, ob ... mit dem Baby alles in Ordnung ist, eine Organuntersuchung, und der Arzt hat uns gefragt, die beiden großen Mädchen waren dabei, möchtet ihr wissen, was es wird? Und die beiden Mädchen haben genickt, und der Arzt hat gesagt, es wird ein Mädchen. Und da haben sich alle sehr gefreut, also meine Frau hat sich gefreut, und Lotte hat sich gefreut, und Bettina hat sich gefreut, und ich habe mich auch gefreut, aber ich habe eigentlich gedacht, dass es ein Junge wird und beide Töchter haben zu mir gesagt, dann bist du eben ein Mädchen-Papa.

Italiener und Deutsche

- Es gibt einen Ort in Rom, da scheint die Beziehung Deutschland-Italien perfekt zu harmonieren. Mitten in der Stadt gegenüber vom Parlament liegt die traditionsreiche deutsche Herder-Buchhandlung. Hier gibt es all das zu kaufen, was Deutsche im Laufe der Jahrhunderte zum Thema Italien geschrieben haben. Goethes „Italienische Reise“ und dazu jede Menge Italien-Sehnsucht zwischen zwei Buchdeckel.

Die Italienerin Monika di Benedetto leitet die Buchhandlung aus Leidenschaft, sagt sie.

- Ich habe mich hier sofort in die Sprache und in die Literatur verliebt, ahm, das ist die große Leidenschaft von meinem Leben.

- Und wie steht es um die Liebe zu den Deutschen?

- Nein, ...nein, nein!

- Monika di Benedetto hat vor allem mit den Deutschen zu tun, die meinen, Italien besonders gut zu kennen. Immerhin behaupten das 10 Prozent aller Deutschen von sich, einer jüngsten Meinungsumfrage des Mailänder ISPO-Institutes zufolge.

Und die Deutschen haben demnach ein klares Bild von Italien: dem Staat fehlt es an Organisation, an Gemeinsinn, an Wirtschaftskraft und an einer politischen Klasse – so das vernichtender Urteil.

- Das, was für mich manchmal ärgert, ist das

weil natürlich Deutsche kommen in die Buchhandlung und haben sehr viele Vorurteile gegenüber den Italienern, und ich fühle mich immer, dass ich halt eine Erklärung abgeben muss, wieso es hier diese Umstände gibt.

- „Die intoleranten Deutschen“ – 24 Prozent der Italiener sagen, die Deutschen haben keine offene Mentalität, 26 Prozent gar, die Deutschen haben keinen Lebensstil. Und am meisten fehlt den Italienern in Deutschland anständiges Essen.

- Die Italiener hassen deutsches Essen, mein Mann stirbt, jedes Mal, wenn er wieder mit nach Bottrop kommt.

- Tatjana Eifrich lebt seit 25 Jahren in Italien, sie ist mit einem Italiener verheiratet und kann jede Menge Deutsch-italienische Beziehungsgeschichten erzählen. Angefangen hat es mit der Liebe zu diesem Land.

- Mich persönlich als Musikliebhaber hat natürlich die Oper begeistert, die ... ich habe hier Erlebnisse gehabt, auf dem Gebiet vom musikalischen Sinne her, die, die fantastisch waren. Es gibt wunderschöne Landschaften, die ziehen uns an, es zieht uns ja auch die Geschichte an. Wenn man jetzt Rom von außen her betrachtet, und kommt her als Besucher, ist es ja faszinierend, wenn ich neben dem Colosseum stehe, nur hier zu leben ist eine ganz andere Geschichte.

- Faszinierend aus der Distanz, im Alltag frustrierend. Nach 25 Jahren trägt sich Tatjana Eifrich mit dem Gedanken nach Deutschland zurück zu kehren.

- Das liegt nicht an meinem Mann, und nicht an der Art der Italiener, es liegt an den extrem schwierigen Arbeitsbedingungen, denen ich hier als Frau, als ausländische Frau ausgesetzt bin. Man hat keine Rechte.

- Die schlechten Arbeitsbedingungen in Italien sind nach der letzten Umfrage das Hauptproblem der Deutschen, die in Italien leben. Da deckt sich die deutsche Fremd- mit der italienischen Selbsteinschätzung.

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Az eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A középszinten az írásbeli vizsga minden része a lépcsőzetesség elve alapján épül fel, azaz a feladatok fokozatosan nehezednek. Ez a progresszió az íráskészséget mérő vizsgarészben az értékelési skálákban is megjelenik. Az első, könnyebb feladat skálája inkább az A2 szinthez igazodik, így jóval toleránsabb, mint a második feladathoz tartozó skála, amely a B1 szinten alapul.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata nem kötelező, bármilyen más jelrendszer is használható.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Erről pontos tájékoztatást nyújt a vizsgakövetelmény (40/2002. sz. OM rendelet). Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
6. Az új helyesírás teljes körű bevezetésével a régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.
7. Figyelem! A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban valamelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban csak a *Tartalom* értékelési szempont alapján 0 pontos dolgozatok lesznek a többi szempont alapján is 0 pontosak. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
8. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megoldása elé beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom és szöveg hossz	5
Nyelvhelyesség	5
Összesen	10

Amennyiben a dolgozat valamelyik szempont alapján 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveg hossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag (input) tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes, segédanyagban megjelenő információ.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a *Tartalom* szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át, és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem értelmezhető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveg hossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondat, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Értékelési skála (1. feladat)*Tartalom és szöveg hossz*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmennyiséget (50–80 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és legalább 40–70 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg 40 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid (30 szó alatt). vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5
Formai jegyek és hangnem	3
Szövegalkotás	5
Szókincs, kifejezésmód	5
Nyelvtan, helyesírás	5
Összesen	23

Amennyiben a dolgozat a Tartalom szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése*Tartalom*

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempont, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. (A kifejtendő alpontok a szempont mellett zárójelben is szerepelhetnek. A szempontok mellett zárójelben, z.B.-al közölt, segítségnek szánt ötletek nem számítanak kötelezően kifejtendő alpontnak.) Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben

megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedik).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál. A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzethez való viszonynak és a közlési szándéknak.

Ennél az értékelési szempontnál a szintleírások engedékenysége az eddigi kipróbálások tapasztalatait tükrözi, amely szerint a levélforma betartása általánosan nagy gondot jelent a vizsgázóknak. Most a dolgozat e szempont alapján még egy ponttal értékelhető, ha a vizsgázó törekedett a levélforma betartására, azaz a két alapvető formai jegy, a megszólítás és az elköszönés elfogadható, valamint a levél hangneme még megfelelő. 0 pont akkor jár, ha hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás, ha a vizsgázó levél helyett fogalmazást ír, illetve ha a levél hangneme nem megfelelő. A későbbiekben azonban, amikor elvárható lesz a levél formai jegyeinek ismerete, a formai követelmények szigorúbb elbírálás alá esnek.

Az egyes formai jegyek abban az esetben helyesek, amennyiben a levélírás szabályainak megfelelnek, és illenek a levél típusához. A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Általános érvényű példák a formai jegyekre:

a) Néhány példa a helyes megszólításra és elköszönésre:

Helyes megszólítás	Helyes elköszönés
Sehr geehrte Damen und Herren,/! Sehr geehrter Herr ... ,/! Sehr geehrte Frau ... ,/!	Mit freundlichen Grüßen Mit freundlichem Gruß Freundliche Grüße
Lieber/Liebe....,/! Liebe Freunde,/! Hallo,/! Hallo Peter / Leute / Freunde,/!	Mit (den) besten Grüßen Mit herzlichen Grüßen Herzliche / Liebe / Viele Grüße Herzlich(st) Tschüs / Ciao / Bis bald / Servus

Elfogadhatónak tekinthető minden olyan megszólítás és elköszönés, ami „emlékeztet” az adott levéltípushoz illő helyes formákra.

b) Néhány példa az elfogadható megszólításra és elköszönésre:

Elfogadható megszólítás	Elfogadható elköszönés
Sehr geehrte Herren, /!	Mit vielen Grüßen
Verehrter / geehrter Direktor, /!	Vielen Dank
Verehrte LAL Sprachen GmbH, /!	Ich danke Ihnen im Voraus
Sehr geehrte Redaktion, /!	Mit Hochachtung
Liebes Jugendmagazin, /!	Hochachtungsvoll
Hi, /!	Wir antworten auf alle Briefe

Helyes dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2003 – a levél jobb felső sarkában

Elfogadható dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2003 – nem a megfelelő helyen

Az aláírás akkor helyes, ha az elköszönés alatti sorban van. Néhány példa a helyes aláírásra:

Péter Szabó / Szabó Péter

Péter / die Deutschgruppe / Klasse 10D

Amennyiben az aláírás egy sorban van az elköszönéssel, akkor elfogadhatónak minősül. Nem elfogadható az aláírás abban az esetben, ha ellentmond a levél tartalmának és/vagy hangnemének.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. az „ich” személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott levélről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Szókincs, kifejezésmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett a „holen” igét), ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezés mód* szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy elöljárószót helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a *Szókincs, kifejezés mód* szempontnál.

Értékelési skála (2. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: A vizsgázó legalább négy irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot. vagy: A vizsgázó három vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról írt.

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.	A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó törekszik arra, hogy valódi szöveget hozzon létre. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen. Az írásmű izolált mondatok halmazából áll. A levél annyira rövid, hogy szöveggént nem értékelhető.

Szókincs, kifejezés mód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését. A szókincs korlátai miatt többször előfordulhat szóismétlés.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgozatot.	A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.	A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.

Ajánlott jelrendszer

Első feladat

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

Ny = nyelvhelyességi hiba (lexikai vagy nyelvtani hiba),

H = helyesírási hiba,

É = értelemzavaró nyelvi hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = lexikai, nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl → = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

 i

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra vagy lexikai egység ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javító sávban nem.

Második feladat

Az áttekinthetőség érdekében érdemes az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írni.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a szempont sorszámának megadásával:

④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,

√3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,

2- (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

Dátum = D

Köszönés = K

Megszólítás = M

Aláírás = A

A teljesítés minőségét a következő módon jelöltük:

ⓓ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,

√A (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy,

K- (betű + mínuszjel) = az adott formai jegy elfogadható.

Szövegalkotás

Ennél a szempontnál nem használunk jeleket.

Szókincs, kifejezés mód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben a következő jeleket használjuk:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

Az ismétlődő hibákat nem kell jelölni a javító sávban.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jeleket:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat nem jelöljük a javító sávban.